

	I EØS-ORGANER	
	1. EØS-rådet	
	2. EØS-komiteen	
	3. Parlamentarikerkomiteen for EØS	
	4. Den rådgivende komité for EØS	
	II EFTA-ORGANER	
	1. EFTA-statenes faste komité	
	2. EFTAs overvåkningsorgan	
2003/EØS/61/01	Kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 2 til de øvrige EFTA-stater, EUs medlemsstater og interesserte parter om foreslått støtte med hensyn til salget av 1744 utleieleiligheter i Oslo (Statsstøtte SAM 020. 500.040)	1
2003/EØS/61/02	Melding fra EFTAs overvåkningsorgan i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XIII nr. 64a (rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet)	8
2003/EØS/61/03	Ruteflyging – Anbudsinnydelse kunngjort av Norge i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav d) i rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XIII nr. 64a (rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet) for ruteflyginger på strekninger i Finnmark og Nord-Troms	21
	3. EFTA-domstolen	
2003/EØS/61/04	Søksmål anlagt 18. september 2003 av Transportbedriftenes Landsforening og Nor-Way Bussekspress mot EFTAs overvåkningsorgan (Sak E-3/03)	26
	III EF-ORGANER	
	1. Rådet	
	2. Kommisjonen	
2003/EØS/61/05	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak nr. COMP/M.3288 – TNK-BP/Sibneft/Slavneft JV)	27

2003/EØS/61/06	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak nr. COMP/M.3331 – KKR/MTU)	28
2003/EØS/61/07	Melding i henhold til EF-traktatens artikkel 95 nr. 4 og 5 – Anmodning om tillatelse til å innføre nasjonale bestemmelser som avviker fra et harmoniseringstiltak i Fellesskapet	29
2003/EØS/61/08	Melding om betegnelser på kvalifikasjoner innen medisinske spesialiteter	30
2003/EØS/61/09	Informasjonsprosedyre – tekniske forskrifter	31

3. Domstolen

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

STATSSTØTTE
(SAM nr. 020.500.040 Norge)

2003/EØS/61/01

Kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 2 til de øvrige EFTA-stater, EUs medlemsstater og interesserte parter om foreslått støtte med hensyn til salget av 1744 utleieleiligheter i Oslo (Statsstøtte SAM 020. 500.040).

EFTAs overvåkningsorgan har ved vedtak 113/03/COL av 11. juli 2003 innledet undersøkelse etter overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 2. Den norske regjering er underrettet ved en kopi av vedtaket.

I. FAKTISKE FORHOLD

1. Melding

Ved brev fra Norges faste delegasjon til Den europeiske union av 10. februar 2003 (dok. nr. 03-829-A) som videresendte et brev fra Nærings- og handelsdepartementet av 7. februar 2003 og et udatert brev fra Oslo kommune (med 31 vedlegg), alle mottatt og registrert av Overvåkningsorganet 11. februar 2003, oversendte de norske myndigheter en melding i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens artikkel 1 nr. 3 om Oslo kommunes vedtak om å selge 1744 kommunale utleieleiligheter i Oslo.

Overvåkningsorganet anmodet om ytterligere opplysninger ved brev av 9. april 2003 (dok. nr. 03-2133-D). I dette brevet uttrykte Overvåkningsorganets direksjon for konkurransesaker og statsstøtte (Competition and State Aid Directorate) også tvil om hvorvidt salget var forenlig med EØS-avtalens statsstøttebestemmelser.

De norske myndigheter oversendte ytterligere opplysninger ved telefaks fra Nærings- og Handelsdepartementet av 14. mai 2003 (dok. nr. 03-3127-A) som videresendte Oslo kommunes brev av 14. mai 2003 (Statsadvokatens kontor), begge mottatt av Overvåkningsorganet 14. mai 2003. De samme dokumenter ble mottatt ved brev fra Norges faste delegasjon til Den europeiske union av 5. juni 2003, mottatt og registrert av Overvåkningsorganet 10. juni 2003 (dok. nr. 03-3630-A).

2. Bakgrunn

Overvåkningsorganet anmodet ved brev av 18. mai 2001 (dok. nr. 01-3792-D) de norske myndigheter om å oversendte alle relevante opplysninger om salget av 1744 leiligheter til "Fredensborg boligutleie ANS", for at Overvåkningsorganet skulle kunne vurdere om salget var forenlig med EØS-avtalens artikkel 61 og Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte, kapittel 18B – *Elementer av statsstøtte i forbindelse med offentlige myndigheters salg av grunn og bygninger*.

Ved brev av 31. mai 2001 (dok. nr. 01-4004-D) minnet Overvåkningsorganet de norske myndigheter om "stillstandsklausulen" i artikkel 1 nr. 3 i overvåknings- og domstolsavtalen og bestemmelsene om pålegg ("midlertidige tiltak") i kapittel 6 – *Særlige regler om støtte som er ulovlig av saksbehandlingsgrunner* – i retningslinjene for statsstøtte.

Ved brev av 26. juni 2001 fra Norges faste delegasjon til Den europeiske union, mottatt og registrert av Overvåkningsorganet samme dag (dok. nr. 01-5730-A), oversendte de norske myndighetene de dokumentene de etter avtale med Oslo kommune anså for å inneholde de opplysningene som var mest

relevante for en vurdering av om salget var forenlig med EØS-avtalens artikkel 61. Opplysningene som ble oversendt 26. juni 2001, omfatter et brev fra Nærings- og handelsdepartementet til Overvåkningsorganet datert 15. juni 2001. I brevet slår departementet fast at *"Departementet ikke ønsker å uttrykke sitt syn på vurderingene som framgår av de oversendte dokumentene"*.

Opplysningene som ble oversendt 26. juni 2001, omfatter også et brev datert 5. juni 2001 fra Oslo kommune til Nærings- og handelsdepartementet. I brevet hevder kommunen at salget er i samsvar med Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte. Kommunen hevder at det er foretatt en verdsetting ved en uavhengig takstmann i samsvar med retningslinjenes kapittel 18B.2.2, og at differansen på 3,4 % mellom salgsprisen og den anslåtte verdien er på linje med markedsforholdene beskrevet i retningslinjenes kapittel 18B2.2(b).

Oslo kommune understreker at salgsprosessen må ses i lys av tidspresset. Regjeringen har ved å gjennomføre en sykehusreform, forårsaket dette tidspresset for kommunen⁽¹⁾. I brevet av 5. juni 2001 framgår det at tidspresset kan ha resultert i færre bud enn ønskelig, og i at kjøperne la inn lavere bud enn de ville ha gjort dersom de hadde hatt mer tid⁽²⁾. Kommunen hevder imidlertid at en potensielt lavere pris som følge av tidspresset ikke utgjør statsstøtte, da kommunen i en slik situasjon (under tidspress) optrådte som en privat investor ville ha gjort under slike forhold.

Ved brev av 20. juli 2001 (dok. nr. 01-5673-D) uttrykte Overvåkningsorganet at det betvilte sterkt at framgangsmåten fastsatt i kapittel 18B.2.2. i retningslinjene for statsstøtte var fulgt. Overvåkningsorganet uttrykte tvil om hvorvidt verdsettingen var foretatt før salgsforhandlingene fant sted, hvorvidt den var foretatt på grunnlag av allment aksepterte markedsindikatorer og verdsettingsstandarder, og hvorvidt salgsprisen på 3,4 % under takst var forenlig med retningslinjene for statsstøtte. Overvåkningsorganet oppfordret de norske myndighetene til å framlegge kommentarer til dette, som Overvåkningsorganet ville ta i betraktning før den vedtok om det skulle åpnes formell undersøkelse (artikkel 1 nr. 2 i protokoll 3 til overvåknings- og domstolsavtalen).

Nærings- og handelsdepartementet oversendte sine kommentarer per faks 27. juli 2001 (dok. nr. 01-6026-A), mottatt og registrert av Overvåkningsorganet samme dag, der departementet fastslo at videre tiltak *"vil bli iverksatt for å sikre at Norges forpliktelser under EØS-avtalens artikkel 61 blir overholdt"*. Departementet underrettet Overvåkningsorganet om at Fylkesmannen i Oslo og Akershus 25. juli 2001 vedtok at Oslo kommune ikke kan overføre eierskap før Fylkesmannen har gjort endelig vedtak i saken. Det skulle også foretas en ny taksering av bygningenes verdi. (Resultatene av den nye verdivurderingen ble formidlet i brevet fra Oslo kommune mottatt 11. februar 2003, se avsnitt I. nr. 3 under.)

Overvåkningsorganet underrettet ved sitt brev av 31. juli 2001 (dok. nr. 01-6017-D) de norske myndigheter om at det hadde vedtatt å ikke åpne formell undersøkelse på dette stadium. Overvåkningsorganet informerte om at det avventet en formell melding om salget i samsvar med retningslinjene for statsstøtte.

3. Beskrivelse av det foreslåtte salget

I mars 2001 vedtok Oslo kommune å selge 1744 utleieleiligheter innen utgangen av mai 2001. Disse leilighetene var utleid hovedsakelig til ansatte i kommunale sykehus. 16. mars 2001 ble det uavhengige eiendomsmeklingsfirmaet Akershus Eiendom AS gitt i oppdrag å selge leilighetene samlet på vegne av Oslo kommune. 30. mars 2001 overleverte et uavhengig konsulentbyrå, Catella Eiendoms-Consult AS, en rapport om og en takst for leilighetene. En ny takst ble senere bestilt fra et uavhengig takseringsselskap, OPAK AS, som leverte denne 26. april 2001. Akershus Eiendom startet salget 2. april på grunnlag av rapporten fra Catella. Salget av leilighetene ble offentliggjort ved en pressemelding datert 19. april 2001. Et prospekt over leilighetene ble distribuert 23. april 2001. Taksten levert av OPAK viste seg å ligge lavere enn Catellas, dvs. NOK 795 millioner mot NOK 1 143 millioner. OPAKs takst ble også distribuert til mulige investorer.

Investorer ble bedt om å legge inn sine bud innen 2. mai, og budrunden ble avsluttet 3. mai. Sundal Collier & Co, forgjengeren til Fredensborg Boligutleie ANS, la 8. mai inn et bud på leilighetene.

⁽¹⁾ Ot-prp. Nr. 66 (2000-2001) Om lov om helseforetak mm. (helseforetaksloven)

⁽²⁾ Avsnittet i brevet lyder: "Dette tidspresset kan ha ført til at kretsen av interesserte ble mindre enn ønskelig, og/eller at kjøperne la inn lavere bud enn de ville gjort i en situasjon med bedre tid".

Oslo kommune vurderte dette bindende budet i tre nye uker. Kommunen anmodet om at taksten fra OPAK ble justert slik at den gjenspeilte en korrigering for verdien på visse leiekontrakter som følge av faktiske forhold som ikke ble tatt i betraktning ved den opprinnelige takseringen. Disse faktiske justeringene førte til at OPAK reduserte verdien av leilighetene til NOK 740 millioner. Justeringene ble framlagt for Oslo kommune 14. mai. Oslo kommune undertegnet en kontrakt om samlet salg av de 1774 leilighetene til Fredensborg Boligutleie ANS 31. mai, til en pris på NOK 715 millioner.

I 2001 mottok Overvåkningsorganet opplysninger om salgsprosessen og takstene fra Catella og OPAK oppsummert over. I brev fra Oslo kommune vedlagt brev av 7. februar 2003 fra Nærings- og handelsdepartementet, oversendte kommunen omfattende opplysninger om salget, herunder opplysninger som allerede var oversendt Overvåkningsorganet i 2001. I det følgende har Overvåkningsorganet oppsummert særlig de nye opplysningene og argumentene som er oversendt.

Den nye takseringen foretatt av FIGA/Nortakst (i juni 2002) konkluderte med at leilighetenes verdi var på NOK 1 055 millioner. I brev fra Oslo kommune vedlagt brev av 7. februar 2003 fra Nærings- og handelsdepartementet bestrider kommunen at denne taksten gjenspeiler leilighetenes verdi, og konkluderer med at taksten fra OPAK gjenspeiler markedsverdien best.

Kommunen hevder videre at salget faller utenfor virkeområdet for EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Den første grunnen til dette mener kommunen er at den oppnådde prisen gjenspeiler eiendommens markedsverdi. Ifølge kommunen ble leilighetene solgt etter en godt offentliggjort åpen budrunde med flere deltakere, der alle hadde tilgang til de samme opplysningene, og der interessenten med det høyeste budet ble valgt. Derfor er salget *"etter definisjonen foretatt til markedsverdi, og det utgjør dermed ikke statsstøtte"*. På denne bakgrunn har det ifølge kommunen heller ingen betydning *"om det før budrunden var foretatt en annen taksering av eiendommene"*. I denne saken hevder kommunen at det selv på salgstidspunktet forelå en uavhengig takst av eiendommene som bekrefter at markedspris ble oppnådd.

For det annet er kommunen av den oppfatning at det selv om man skulle komme til at det finnes et element av støtte i transaksjonen, og at konkurransen er vridd fordi enkelte foretak, dvs. Fredensborg Boligutleie ANS, er begunstiget, ikke er noe som tyder på at handelen innenfor EØS er påvirket. I denne forbindelse anser kommunen det relevante marked for å være markedet for utleieboliger. Kommunen mener at utvekslingen av tjenester mellom EØS-land ikke påvirkes, siden Fredensborg Boligutleie ANS tilbyr utleieboliger i Oslo og omegn og dermed ikke konkurrerer med tilbydere av utleieboliger i andre EØS-land. Det anføres også som høyst usannsynlig at en støtte til Fredensborg ville påvirke handelen over landegrensene på andre markeder. Kommunen slutter derfor at salget av leilighetene ikke innebærer statsstøtte i betydningen av EØS-avtalens artikkel 61.

I sitt brev av 14. mai 2003 fastslår Oslo kommune for det første at den ikke vil hevde at leilighetene ble solgt i fullt samsvar med framgangsmåten beskrevet i kapittel 18 B.2.1. i retningslinjene for statsstøtte, men at den oppnådde prisen uansett gjenspeiler markedsverdien. For det annet hevder kommunen at salget ble utført i samsvar med kapittel 18 B.2.2 i retningslinjene for statsstøtte, og at verddivurderingen foretatt av OPAK (NOK 740 millioner) gjenspeilte markedsverdien. For det tredje, når det gjelder virkningen på tvers av landegrensene, hevder kommunen at Overvåkningsorganet ikke har foretatt den nødvendige vurdering av markedet.

Til slutt henviser kommunen til et brev av 18. februar 2003 fra Fredensborg Boligutleie ANS (kjøper) til Overvåkningsorganet, der kjøperen anfører at det må være mulig å anvende markedsinvestortesten ("privat investor test") på salget, og at tidspresset som fulgte av sykehusreformen må være av betydning ved vurderingen av om prisen som ble oppnådd ligger under markedsverdien.

II. VURDERING

1. Meldingskrav og forpliktelse om stillstand

I artikkel 1 nr. 3 i protokoll 3 til overvåknings- og domstolsavtalen er det fastsatt at: *"EFTAs overvåkningsorgan skal underrettes i tide til å kunne uttale seg om planer som går ut på å innføre eller endre støtteordninger."* Støtte som er gitt uten melding eller som er meldt for sent, dvs. støtte som er meldt etter at den er iverksatt, anses som ulovlig støtte, se kapittel 3.2.2(1) i retningslinjene for statsstøtte.

I kapittel 18B.2.3 i retningslinjene for statsstøtte er det bl.a. fastsatt at EFTA-statene skal melde om ethvert salg foretatt av offentlige myndigheter som ikke utføres på grunnlag av en åpen budrunde som det ikke er knyttet vilkår til, og om ethvert salg som i mangel av en slik budrunde foretas til under markedsverdi.

I kapittel 3.2.1(5) i retningslinjene for statsstøtte er det videre fastsatt: *"Når en EFTA-stat er i tvil med hensyn til om et planlagt tiltak inneholder elementer av statsstøtte, bør EFTAs overvåkningsorgan underrettes om dette før tiltaket iverksettes."*

Overføringen av eiendomsretten til leilighetene avhenger fremdeles av det endelige vedtaket til Fylkesmannen i Oslo og Akershus. I lys av disse omstendighetene merker Overvåkningsorganet seg meldingen oversendt av de norske myndigheter ved brev fra Norges faste delegasjon til Den europeiske union av 10. februar 2003, mottatt og registrert av Overvåkningsorganet 11. februar 2003 (dok. nr. 03-829-A), telefaks fra Nærings- og handelsdepartementet av 14. mai 2003, mottatt og registrert av Overvåkningsorganet 14. mai 2003 (dok. nr. 03-3127-A) og brev fra Norges faste delegasjon til Den europeiske union av 5. juni 2003, mottatt og registrert 10. juni 2003 (dok. nr. 03-3630-A).

2. Vurdering av om det foreligger statsstøtte og om støtten er forenlig med EØS-avtalen

EØS-avtalens artikkel 61 første ledd lyder som følger:

"Med de unntak som er fastsatt i denne avtale, skal støtte gitt av EFs medlemsstater eller EFTA-statene eller støtte gitt av statsmidler i enhver form, som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer, være uforenlig med denne avtales funksjon i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene."

Støtte som faller under denne bestemmelsen, er uforenlig med EØS-avtalen og dermed forbudt, dersom følgende fire vilkår er oppfylt:

1. støtten er *"støtte gitt av EFs medlemsstater eller EFTA-statene eller støtte gitt av statsmidler i enhver form"*,
2. støtten *"vri eller truer med å vri konkurransen"*,
3. støtten begunstiger *"enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer"*, og
4. støtten *"påvirker samhandelen mellom avtalepartene"*.

I kapittel 18B i retningslinjene for statsstøtte – *Elementer av statsstøtte i forbindelse med offentlige myndigheters salg av grunn og bygninger* – finnes det ytterligere opplysninger om hvordan Overvåkningsorganet tolker og anvender de av EØS-avtalens bestemmelser som omtaler statsstøtte i forhold til vurdering av salg av grunn og bygninger. Kapittel 18B.2.1 beskriver salg utført ved en budrunde som det ikke er knyttet vilkår til, mens kapittel 18B.2.2 beskriver salg utført på annen måte enn ved en budrunde som det ikke er knyttet vilkår til (verdsetting ved en uavhengig takstmann). Disse to framgangsmåtene gir EFTA-statene mulighet til å håndtere salg av grunn og bygninger på en måte som forhindrer at det forekommer statsstøtte.

– 1. vilkår i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1

1. vilkår er rettet mot all støtte finansiert med offentlige midler, herunder støtte gitt av regionale eller lokale enheter. Det er derfor klart at støtte fra Oslo kommune faller under begrepet statsmidler. Salg av offentlig eid grunn eller offentlig eide bygninger under markedsverdi medfører at statsmidler involveres.

I sitt brev av 14. mai 2003 slår Oslo kommune fast (se avsnitt I nr. 3 over) at den ikke vil hevde at framgangsmåten som ble fulgt var fullstendig i samsvar med kravene fastsatt i retningslinjenes kapittel 18B.2.1, men at intensjonene bak disse bestemmelsene ble oppfylt (dvs. markedsverdi).

I kapittel 18B.2.1.(1)(a) i retningslinjene for statsstøtte er det fastsatt at: *"En budrunde er tilstrekkelig utlyst' når den er kunngjort flere ganger i et tilstrekkelig langt tidsrom (to måneder eller mer) i den nasjonale presse, lysningsblader for fast eiendom eller andre egnede publikasjoner, og er gjort kjent gjennom eiendomsmeglere som henvender seg til et stort antall potensielle kjøpere, slik at alle potensielle kjøpere er underrettet.*

Et planlagt salg av grunn og bygninger som på grunn av sin høye verdi eller andre kjennetegn kan være av interesse for investorer som opererer på europeisk eller internasjonalt plan, bør utlyses i publikasjoner som jevnlig distribueres internasjonalt. Slike budrunder bør også gjøres kjent gjennom meglere som står i forbindelse med kunder på europeisk eller internasjonalt plan."

Som Overvåkningsorganet forstår salgsprosessen beskrevet i meldingen, ble ikke salget annonsert i samsvar med dette utdraget fra retningslinjene for statsstøtte. Overvåkningsorganet betviler derfor sterkt at Oslo kommune har oppfylt intensjonene bak bestemmelsene i retningslinjenes kapittel 18B.2.1.

I sitt brev av 14. mai 2003 hevder Oslo kommune videre (se avsnitt I nr. 3 over) at salget ble foretatt i samsvar med kapittel 18B.2.2 (verdsetting ved en uavhengig takstmann) i retningslinjene for statsstøtte. Retningslinjenes kapittel 18B.2.2(a) fastslår blant annet at det bør *"foretas en uavhengig verdsetting utført av én eller flere uavhengige takstmenn for å fastsette markedsverdien på grunnlag av allment aksepterte markedsindikatorer og verdsettingsstandarder"*. Videre heter det i kapittel 18B.2.2(b) at: *"Dersom det etter rimelige anstrengelser for å selge grunnen og bygningene til markedsverdi, er klart at verdien fastsatt av takstmannen ikke kan oppnås, kan et avvik på inntil 5 % fra denne verdien anses å være i samsvar med markedsforholdene."*

På grunnlag av de oversendte opplysningene betviler Overvåkningsorganet sterkt at OPAKs taksering (taksten som ble brukt av de norske myndigheter) ble foretatt før salgsforhandlingene fant sted, at takseringen ble foretatt på grunnlag av allment aksepterte markedsindikatorer og verdsettingsstandarder og, idet man tar hensyn til tidspresset, at det ble gjort rimelige anstrengelser for å selge leilighetene til markedsverdi.

Videre er den avtalte (og meldte) salgsprisen NOK 715 millioner, mens resultatet av den nye verdsettingen fra FIGA/Nortakst var NOK 1 055 millioner (se avsnitt I nr. 3 over). Oslo kommune hevder at taksten fra OPAK (NOK 740 millioner) bør velges som den som gjenspeiler markedsverdien. På bakgrunn av den svært store differansen mellom de to takstene, betviler Overvåkningsorganet sterkt at den avtalte salgsprisen (NOK 715 millioner) gjenspeiler markedsverdien.

– **2. og 4. vilkår i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1**

2. og 4. vilkår beskrevet over fastslår at tiltaket må vri eller true med å vri konkurransen, og påvirke samhandelen mellom avtalepartene. I henhold til rettspraksis der disse bestemmelsene er anvendt, anses det at en støtte styrker et selskaps stilling i forhold til andre selskaper, som er konkurrenter i handelen innenfor EØS, som tilstrekkelig til å fastslå at handelen innenfor EØS påvirkes. Om de støttede selskapene eksporterer det de produserer eller ikke, er irrelevant.

Oslo kommune hevder (se avsnitt I nr. 3 over) at selv om man skulle anse prisen som ble oppnådd for å ligge under markedsverdi, vil salget av leilighetene ikke utgjøre statsstøtte i betyningen av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 fordi markedet der kjøperen opererer, ikke inneholder elementer av handel over landegrensene. Kommunen hevder også at markedet for utleieboliger i Sørøst-Norge er av lokal art.

Overvåkningsorganet anser ikke eiendomsmarkedet i Oslo for å være begrenset til lokale foretak. Fredensborg Boligutleie ANS er en faktisk eller mulig konkurrent til liknende foretak i Norge og i andre EØS-land. Et salg til under markedsverdi som tilgodeser Fredensborg

Boligutleie ANS, vil vri eller true med å vri konkurransen og påvirke samhandelen mellom avtalepartene. Overvåkningsorganet anser derfor ovennevnte vilkår 2 og 4 for å være oppfylt.

– **3. vilkår i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1**

Ovennevnte vilkår 3 betyr at støtten må være spesifikk eller selektiv, dvs. at den påvirker balansen mellom mottakeren og dennes konkurrenter. I denne saken vil mottaker være Fredensborg Boligutleie ANS. Overvåkningsorganet forstår at det ikke bestrides at dette vilkåret er oppfylt.

– **Konklusjoner vedrørende EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1**

I lys av betraktningene over, er Overvåkningsorganet av den oppfatning av salget av de omtalte leilighetene kan utgjøre statsstøtte i betydningen av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

3. Markedsinvestortest (private investor test)

Oslo kommune henviser i sitt brev av 14. mai 2003 til et brev til Overvåkningsorganet datert 18. februar 2003 fra kjøperen av leilighetene (Fredensborg Boligutleie ANS), der kjøperen hevder at man må kunne anvende "markedsinvestortesten" (se avsnitt I nr. 3 over).

Med hensyn til Oslo kommunes stilling som investor, vil argumentet om at det var fornuftig av kommunen å foreta denne transaksjonen i lys av sykehusreformen og det påståtte tidspresset, etter Overvåkningsorganets syn ikke utelukke at EØS-avtalens statsstøttebestemmelser får anvendelse. Sykehusreformen utelukker ikke nødvendigheten av å finne ut om salget vil styrke kjøpers stilling ved å gi vedkommende en fordel som selskapet ikke ville ha oppnådd under vanlige markedsforhold.

Overvåkningsorganet betviler derfor Oslo kommunes (og kjøpers) argumenter også på dette punkt.

4. Spørsmålet om støtten er forenlig med EØS-avtalen

De norske myndigheter har anført at det meldte salget ikke innebærer statsstøtte, og har ikke framlagt argumenter i forhold til samsvar med EØS-avtalen. Etter å ha vurdert sannsynligheten for at salget av leilighetene innebærer statsstøtte, må Overvåkningsorganet imidlertid ta stilling til om slik støtte kan være forenlig med EØS-avtalen i henhold til avtalens artikkel 61 nr. 2 og 3.

Det synes ikke egnet å anvende artikkel 61 nr. 2. Overvåkningsorganet kan for eksempel ikke se at salget medfører støtte av sosial karakter som gis de enkelte forbrukere.

På bakgrunn av de opplysninger Overvåkningsorganet har mottatt, synes det heller ikke å foreligge grunn til å anvende EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) til c). Overvåkningsorganet er av det syn at salget ikke hadde til formål å fremme den økonomiske utvikling i områder der levestandarden er unormalt lav eller der det er alvorlig underbeskjeftigelse, for å fremme et viktig prosjekt av felles europeisk betydning, eller for å lette utviklingen av enkelte næringsgrener eller på enkelte økonomiske områder.

5. Konklusjon

I lys av ovennevnte fakta og betraktninger er Overvåkningsorganet i tvil om Oslo kommunes salg av 1744 leiligheter til Fredensborg Boligutleie ANS utgjør statsstøtte, og dersom salget utgjør slik støtte, om denne støtten er forenlig med EØS-avtalens virkemåte. Overvåkningsorganet må derfor og i samsvar med kapittel 5.2 i retningslinjene for statsstøtte, innlede behandlingen fastsatt i overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 2. Vedtaket om å innlede behandling er ikke avgjørende for Overvåkningsorganets endelige vedtak, som likevel kan konkludere med at det aktuelle salget er forenlig med EØS-avtalens virkemåte.

PÅ DENNE BAKGRUNN HAR EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN GJORT DETTE VEDTAK:

1. Behandlingen fastsatt i overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 2 innledes med hensyn til Oslo kommunes meldte salg av 1744 leiligheter til foretaket Fredensborg Boligutleie ANS.
2. Den norske regjering anmodes, i henhold til avsnitt 5.3.1 nr. 1 i kapittel 5 i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte, om å oversende sine merknader til innledningen av formell behandling innen to måneder etter at den mottok underretning om dette vedtak.
3. Den norske regjering anmodes om å oversende alle opplysninger som gjør det mulig for Overvåkningsorganet å undersøke om det aktuelle salget er forenlig med EØS-avtalen, innen to måneder etter at den mottok underretning om dette vedtak.
4. Den norske regjering anmodes om omgående å underrette det mulige mottakerforetaket, Fredensborg Boligutleie ANS, om at det er åpnet behandling, og om at det kan måtte tilbakebetale eventuell støtte det urettmessig måtte ha mottatt.
5. De øvrige EFTA-stater, EF-medlemsstatene og interesserte parter skal underrettes når dette vedtak offentliggjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, der de skal anmodes om å oversende sine merknader innen en måned etter at dette ble offentliggjort.
6. Dette vedtak har gyldighet i engelsk språkversjon.

Utferdiget i Brussel, 11. juli 2003

For EFTAs overvåkningsorgan

Einar M. Bull
President

Hannes Hafstein
Medlem av kollegiet

EFTAs overvåkningsorgan anmoder herved EFTA-statene, EU-medlemsstatene og interesserte parter om å oversende sine merknader til de aktuelle tiltakene innen en måned etter at dette ble offentliggjort, til:

EFTA Surveillance Authority
74, rue de Trèves
B-1040 Brussel

Merknadene vil bli oversendt den norske regjering. En part som framsetter merknader, kan skriftlig anmode om at hans identitet ikke gjøres kjent. Anmodningen må grunngis.

Melding fra EFTAs overvåkingsorgan i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XIII nr. 64a (rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet)

2003/EØS/61/02

INNFØRING AV FORPLIKTELSER TIL OFFENTLIG TJENESTEYTELSE PÅ
RUTEOMRÅDE 1 OG 2
(FINNMARK OG NORD-TROMS)

- 1: - *Ruter mellom Kirkenes, Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg, Hammerfest og Alta*
- *Vardø-Kirkenes v.v*

1. INNLEDNING

I henhold til artikkel 4 nr 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF) nr 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet, har Norge besluttet å innføre forpliktelser til å yte offentlig tjeneste per 7. juli 2004 for ruteflyging på følgende strekninger:

- et nettverk bestående av ruter mellom Kirkenes, Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg, Hammerfest og Alta.
- Vardø-Kirkenes v.v.

2. DEFINISJON

Med *forbindelse* forstås i dette dokument at operatøren skal transportere passasjerer hele den angitte strekningen innenfor rutenettet omfattet av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste. Maksimal reisetid på hver påkrevd forbindelse er tre og en halv time fra første avgang til siste ankomst.

3. FORPLIKTELSENE TIL OFFENTLIG TJENESTEYTELSE OMFATTER FØLGENDE:

3.1 *Generelt*

Dersom andelen belagte seter til og fra enten Kirkenes, Alta, Vadsø eller Hammerfest i perioden 1. januar til 30. juni eller 1. august til 30. november overstiger 70 % av tilbudt seteantall, skal operatøren øke setekapasiteten i henhold til retningslinjer fastsatt av Samferdselsdepartementet i vedlegget til denne meldingen.

Dersom andelen belagte seter til og fra enten Kirkenes, Alta, Vadsø eller Hammerfest i perioden 1. januar til 30. juni eller 1. august til 30. november er under 35 % av tilbudt seteantall, kan operatøren redusere setekapasiteten i henhold til retningslinjer fastsatt av Samferdselsdepartementet i vedlegget til denne meldingen.

Publikums etterspørsel etter flyreiser forutsettes tatt i betraktning.

Alle angitte tider er lokale.

3.2 *Krav til minimum antall flygninger, setekapasitet, ruteføring og rutetider for ruter mellom Kirkenes, Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg, Hammerfest og Alta*

For ruteflygninger til/fra enkelte lufthavner gjelder alternative krav som avhenger av hvilken flytype som benyttes.

Alternativ 1: Gjelder ved bruk av luftfartøy registrert for minst 30 passasjerer og med trykkabin.

Alternativ 2: Gjelder ved bruk av luftfartøy registrert for minst 15 passasjerer.

3.2.1 *Krav som gjelder mandag-fredag*

Kravene gjelder året rundt.

Ved krav til korrespondanser med flyruter til og fra Tromsø, forutsettes at det skal være mulig å reise til eller fra Tromsø med høyst ett flybytte underveis.

Følgende krav gjelder til antall avganger og ankomster, setekapasitet, ruteføring og rutetider:

Alta

- Mandag-fredag samlet skal det tilbys til sammen minst 550 seter både til og fra Alta.
- Andre lufthavners forbindelser til og fra Alta, som påkrevd i dette dokument.

Hammerfest

- Minst fem daglige avganger og ankomster mandag-fredag.
- Mandag-fredag samlet skal det tilbys til sammen minst 925 seter både til og fra Hammerfest.
- Minst tre forbindelser tur/retur Vadsø. I begge retninger skal første ankomst være senest kl 10.30, og siste avgang tidligst kl 18.30.
- Forbindelse tur/retur Kirkenes.
- Andre lufthavners forbindelser til og fra Hammerfest, som påkrevd i dette dokument.

Kirkenes

- Mandag-fredag samlet skal det tilbys til sammen minst 725 seter både til og fra Kirkenes.
- Minst en daglig forbindelse med høyst en mellomlanding tur/retur Alta.
- Andre lufthavners forbindelser til og fra Kirkenes, som påkrevd i dette dokument.

Vadsø

- Minst ni daglige avganger og ankomster mandag-fredag.
- Mandag-fredag samlet skal det tilbys til sammen minst 1 650 seter både til og fra Vadsø.
- Minst tre forbindelser uten mellomlanding tur/retur Kirkenes. Første ankomst Kirkenes skal være senest kl 11.00, og siste avgang Kirkenes tidligst kl 19.00. Første ankomst Vadsø skal være senest kl 11.30, og siste avgang Vadsø tidligst kl 18.30.
- Minst to forbindelser tur/retur Alta. I begge retninger skal første ankomst være senest kl 10.30. Siste avgang skal være tidligst kl 14.00 fra Vadsø og tidligst kl 15.00 fra Alta.
- Andre lufthavners forbindelser til og fra Vadsø, som påkrevd i dette dokument.

Båtsfjord

Alternativ 1: Minst fire daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Minst to forbindelser tur/retur Kirkenes. Første ankomst Kirkenes skal være senest kl 11.00, og siste avgang Kirkenes tidligst kl 19.00.

- Minst to forbindelser tur/retur Vadsø. Første ankomst Vadsø skal være senest kl 10.30, og siste avgang Vadsø tidligst kl 18.30.
- Forbindelse tur/retur Alta.
- Forbindelse tur/retur Hammerfest.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø,

eller,

Alternativ 2: Minst seks daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Minst tre forbindelser tur/retur Kirkenes. Første ankomst Kirkenes skal være senest kl 11.00, og siste avgang Kirkenes tidligst kl 19.00.
- Minst to forbindelser tur/retur Vadsø. Første ankomst Vadsø skal være senest kl 10.30, og siste avgang Vadsø tidligst kl 18.30.
- Forbindelse tur/retur Alta.
- Forbindelse tur/retur Hammerfest.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø.

Berlevåg

Alternativ 1: Minst tre daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Forbindelse tur/retur Kirkenes, med ankomst Kirkenes senest kl 11.00, og siste avgang Kirkenes tidligst kl 19.00.
- Forbindelse tur/retur Vadsø, med ankomst Vadsø senest kl 10.30, og avgang Vadsø tidligst kl 18.30.
- Forbindelse tur/retur Alta.
- Forbindelse tur/retur Hammerfest.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø,

eller,

Alternativ 2: Minst fire daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Minst to forbindelser tur/retur Kirkenes, med ankomst Kirkenes senest kl 11.00, og siste avgang Kirkenes tidligst kl 19.00.
- Forbindelse tur/retur Vadsø, med ankomst Vadsø senest kl 10.30, og avgang Vadsø tidligst kl 18.30.
- Forbindelse tur/retur Alta.
- Forbindelse tur/retur Hammerfest.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø.

Mehamn

Alternativ 1: Minst fire daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Minst to forbindelser tur/retur Hammerfest. Første ankomst Hammerfest skal være senest kl 08.30. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 17.00.
- Minst to forbindelser tur/retur Vadsø. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 16.00.
- Forbindelse tur/retur Alta.
- Forbindelse tur/retur Kirkenes.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø,

eller,

Alternativ 2: Minst seks daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Minst tre forbindelser tur/retur Hammerfest. Første ankomst Hammerfest skal være senest kl 08.30. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 17.00.
- Minst to forbindelser tur/retur Vadsø. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 16.00.
- Forbindelse tur/retur Alta.
- Forbindelse tur/retur Kirkenes.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø.

Honningsvåg

Alternativ 1: Minst fire daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Minst to forbindelser tur/retur Hammerfest. Første ankomst Hammerfest skal være senest kl 08.30. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 17.00.
- Minst to forbindelser tur/retur Vadsø. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 16.00.
- Forbindelse tur/retur Kirkenes.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø,

eller,

Alternativ 2: Minst seks daglige avganger og ankomster, der følgende skal sikres:

- Minst tre forbindelser tur/retur Hammerfest. Første ankomst Hammerfest skal være senest kl 08.30. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 17.00.
- Minst to forbindelser tur/retur Vadsø. I begge retninger skal siste avgang være tidligst kl 16.00.
- Forbindelse tur/retur Kirkenes.
- Ruteopplegget må sikre korrespondanser med minst to flyruter både til og fra Tromsø.

3.2.2 *Krav som gjelder lørdag-søndag*

Kravene gjelder året rundt.

Følgende krav gjelder lørdag og søndag samlet:

- Tilbudt kapasitet skal være minst 110 seter både til og fra Alta, minst 185 seter både til og fra Hammerfest, minst 145 seter både til og fra Kirkenes og minst 330 seter både til og fra Vadsø.
- Minst samme antall avganger og ankomster som for hver enkelt dag mandag-fredag for Hammerfest, Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn og Honningsvåg.
- Minst to forbindelser tur/retur Honningsvåg – Hammerfest.
- Forbindelse tur/retur Vadsø fra Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn og Honningsvåg.
- Forbindelse tur/retur Hammerfest fra Båtsfjord, Berlevåg og Mehamn.
- Forbindelse tur/retur Vadsø – Alta.
- Forbindelse tur/retur Kirkenes – Alta.
- Antall korrespondanser med flyruter til og fra Tromsø minst som for hver enkelt dag mandag-fredag for Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn og Honningsvåg.

Følgende krav gjelder både lørdag og søndag:

- Avgang og ankomst ved hver av lufthavnene Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg, Hammerfest, Kirkenes og Alta.
- Forbindelse tur/retur Vadsø – Hammerfest.
- Forbindelse tur/retur Vadsø – Kirkenes.
- Korrespondanse både til og fra Tromsø for Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn og Honningsvåg.

3.2.3 *Kategori luftfartøy*

For de påkrevde flyginger skal luftfartøy registrert for minst 15 passasjerer benyttes.

Selskapene gjøres spesielt oppmerksom på tekniske og operative forhold som gjelder ved lufthavnene, herunder kort rullebane ved lufthavnene Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg og Hammerfest. For nærmere informasjon om dette, kontakt:

Luftfartstilsynet, Postboks 8050 Dep, 0031 OSLO, tlf. 23 31 78 00

3.2.4 Takster

- Maksimale normaltakster (fullt fleksible) én vei skal i driftsåret som begynner 7. juli 2004 ikke overstige beløpene i den takstoversikten under.

Til	Alta	Berlevåg	Båtsfjord	Hammerfest	Honningsvåg	Kirkenes	Mehamn	Vadsø
Fra								
Alta	-	1340	1305	590	1160	1305	1340	1305
Berlevåg	1340	-	475	1180	795	940	475	795
Båtsfjord	1305	475	-	1180	940	795	590	740
Hammerfest	590	1180	1180	-	795	1305	1035	1305
Honningsvåg	1160	795	940	795	-	1305	590	1180
Kirkenes	1305	940	795	1305	1305	-	1120	475
Mehamn	1340	475	590	1035	590	1120	-	980
Vadsø	1305	795	740	1305	1180	475	980	-

- For hvert påfølgende driftsår skal maksimaltakstene justeres 1. april innenfor rammen av konsumprisindeksen for 12-månedersperioden som avsluttes 15. februar samme år, som offentliggjort av Statistisk Sentralbyrå (<http://www.ssb.no/emner/08/02/10/kpi>)
- Luftfartsselskapet skal delta i de til enhver tid gjeldende ordninger for gjennomgangsprissystemer innenlands, herunder tilby samtlige rabatter som disse ordningene omfatter.
- Sosiale rabatter skal ytes i samsvar med gjeldende praksis.
- De kunngjorte maksimaltakstene gjelder når operatøren selv forestår befordringen på hele den angitte strekningen innenfor anbudsruutenettet som omfattes av forpliktelsene, og gjelder samtlige påkrevde forbindelser, jf pkt 3.2.1 og 3.2.2, uavhengig av ruteføring.
- For ikke påkrevde forbindelser innenfor rutenettet som omfattes av forpliktelsene, gjelder de kunngjorte takstene som maksimaltakster ved direkte, gjennomgående eller geografisk naturlig ruteføring. I øvrige tilfeller skal takstene ikke overstige det nivå som følger av beregningssystemet for gjennomgangsprisordningene.

3.3 Vardø – Kirkenes v. v.

3.3.1 Minimum antall flyginger, setekapasitet, ruteføring og rutetider

Kravene gjelder året rundt. Det gjelder daglig trafikkplikt i begge retninger.

Antall flyginger:

- Minst tre daglige tur/retur-flyginger mandag-fredag og minst tre tur/retur-flyginger lørdag-søndag samlet.

Setekapasitet:

- I begge retninger skal det tilbys minst 225 seter mandag-fredag samlet og minst 45 seter lørdag-søndag samlet.
- Dersom andelen belagte seter i perioden 1. januar-30. juni eller 1. august-30. november overstiger 70 % av tilbudt seteantall, skal operatøren øke setekapasiteten i henhold til retningslinjer fastsatt av Samferdselsdepartementet og offentliggjort i vedlegget til dette dokument.

- Dersom andelen belagte seter i perioden 1. januar-30. juni eller 1. august-30. november er under 35 % av tilbudt seteantall, kan operatøren redusere setekapasiteten i henhold til retningslinjer fastsatt av Samferdselsdepartementet og offentliggjort i vedlegget til dette dokument.

Ruteføring:

- De påkrevde flygingene skal være uten mellomlanding dersom det benyttes luftfartøy registrert for færre enn 20 passasjerer. Ved bruk av luftfartøy registrert for 20 passasjerer eller mer, skal de påkrevde flygingene være gjennomgående og ha høyst én mellomlanding.

Rutetider:

Publikums etterspørsel etter flyreiser forutsettes tatt i betraktning.

For de påkrevde flygingene gjelder dessuten følgende mandag-fredag (lokale tider):

- Siste avgang Kirkenes skal være minst seks timer senere enn første ankomst Kirkenes.

3.3.2 Kategori luftfartøy

Luftfartøy registrert for minst 15 passasjerer skal benyttes på de påkrevde flygingene.

Selskapene gjøres spesielt oppmerksom på tekniske og operative forhold som gjelder ved lufthavnene, herunder kort rullebane ved Vardø lufthavn. For nærmere informasjon om dette, kontakt:

Luftfartstilsynet, Postboks 8050 Dep, 0031 OSLO, tlf. 23 31 78 00

3.3.3 Takster

- Maksimal normaltakst (fullt fleksibel) én vei skal i driftsåret som begynner 7. juli 2004 ikke overstige NOK 625,-.
- For hvert påfølgende driftsår skal maksimaltaksten justeres 1. april innenfor rammen av konsumprisindeksen for 12-månedersperioden som avsluttes 15. februar samme år, som offentliggjort av Statistisk Sentralbyrå (<http://www.ssb.no/emner/08/02/10/kpi>).
- Luftfartsselskapet skal delta i de til enhver tid gjeldende ordninger for gjennomgangsprissystemer innenlands, herunder tilby samtlige rabatter som disse ordningene omfatter.
- Sosiale rabatter skal ytes i samsvar med gjeldende praksis.

3.4 Kontinuitet

Andelen innstilte flyginger som direkte kan tilskrives luftfartsselskapet, skal på årsbasis ikke overstige 1,5 % av de planlagte flygingene i henhold til godkjent ruteplan.

3.5 Samarbeidsordninger

Ved gjennomføring av anbud, som begrenser adgangen til rutene omfattet av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste til ett selskap, gjelder disse bestemmelsene:

Takster:

- Alle gjennomgående takster til/fra andre flyginger skal tilbys på like vilkår for alle selskaper. Unntatt er gjennomgående takster til/fra øvrige flyginger utført av anbudsselskapet, forutsatt at taksten er høyst 40 % av fullt fleksibel takst.
- Bonuspoeng fra lojalitets-/bonusprogrammer kan verken opptjenes eller tas ut på flygingene.

Vilkår ved overgang:

- Alle vilkårene operatøren har for overgang av passasjerer til og fra andre selskapers flyginger, herunder overgangstider og gjennomgående innsjekking av billetter og bagasje, skal være objektive og ikke-diskriminerende.

4. ANNET

Disse forpliktelsene erstatter forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste offentliggjort som (1A og 1B) i De europeiske fellesskaps tidende nr. C 112 av 9. mai 2002 når det gjelder ruteflyging mellom Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg og Hammerfest, samt mellom disse lufthavnene og Kirkenes og Alta, samt ruteflyging på strekningen Vardø – Kirkenes v.v.

5. OPPLYSNINGER

Ytterligere opplysninger kan fås ved henvendelse til:

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Telefon 22 24 83 53, telefaks 22 24 95 72

Hele dette dokumentet er for øvrig lagt ut på Internett:
<http://www.odin.dep.no/sd/norsk/aktuelt/anbud>

2: *Hasvik – Tromsø v. v., Hasvik – Hammerfest v. v., Sørkjosen – Tromsø v. v.***1. INNLEDNING**

I henhold til artikkel 4 nr 1 a) i Rådsforordning (EØF) nr 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet, har Norge besluttet å innføre forpliktelser til å yte offentlig tjeneste per 7. juli 2004 for ruteflyging på følgende strekninger:

Hasvik – Tromsø v. v., Hasvik – Hammerfest v. v., Sørkjosen – Tromsø v. v.

2. FORPLIKTELSENE TIL Å YTE OFFENTLIG TJENESTE OMFATTER FØLGENDE:**2.1 Generelt**

Dersom andelen belagte seter på strekningen Hasvik – Tromsø v. v., Hasvik – Hammerfest v. v. eller Sørkjosen – Tromsø v. v. i perioden 1. januar-30. juni eller 1. august-30. november overstiger 70 % av tilbudt seteantall, skal operatøren øke setekapasiteten i henhold til retningslinjer fastsatt av Samferdselsdepartementet og offentliggjort i vedlegget til dette dokument.

Dersom andelen belagte seter på strekningen Hasvik – Tromsø v. v., Hasvik – Hammerfest v. v. eller Sørkjosen – Tromsø v. v. i perioden 1. januar-30. juni eller 1. august-30. november er under 35 % av tilbudt seteantall, kan operatøren redusere setekapasiteten i henhold til retningslinjer fastsatt av Samferdselsdepartementet og offentliggjort i vedlegget til dette dokument.

Publikums etterspørsel etter flyreiser forutsettes tatt i betraktning.

Alle angitte tider er lokale.

2.2 *Krav til minimum antall flyginger, setekapasitet, ruteføring og rutetider***2.2.1 *Krav*****Hasvik – Tromsø v. v. og Hasvik – Hammerfest v. v.**

Kravene gjelder året rundt.

Hasvik – Tromsø:

- Minst to daglige tur/retur-flyginger mandag-fredag, der det forutsettes lagt opp til minst én korrespondanse med flyruter Tromsø – Oslo v. v.
- Minst én daglig tur/retur-flyging søndag, der det forutsettes lagt opp til korrespondanse med flyruter Tromsø – Oslo v. v.
- Mandag-fredag forutsettes første ankomst Tromsø senest kl 10.00, og siste avgang Tromsø tidligst kl 13.30.
- I begge retninger skal minst én av de påkrevde daglige flygingene mandag-fredag være uten mellomlanding. Hver av de resterende påkrevde flygingene kan ha høyst to mellomlandinger og inneholde høyst ett flybyste, forutsatt at overgangstiden ikke overskrider 45 minutter og at selskapet forestår befordringen på hele strekningen til og fra Tromsø.

Hasvik – Hammerfest:

- Minst én daglig tur/retur-flyging mandag-fredag, med ankomst Hammerfest senest kl 08.30 og avgang Hammerfest tidligst kl 14.30.

På ukebasis skal det samlet tilbys minst 120 seter både til og fra Hasvik, rutene Hasvik – Tromsø v. v. og Hasvik – Hammerfest v. v.

Sørkjosen – Tromsø v. v.

Kravene gjelder året rundt. Det gjelder daglig trafikkplikt i begge retninger.

Antall flyginger og ruteføring:

- Minst to daglige tur/retur-flyginger mandag-fredag.
- Minst to tur/retur-flyginger lørdag-søndag samlet.
- De påkrevde flygingene skal være uten mellomlanding.

Setekapasitet:

- I begge retninger skal det tilbys minst 250 seter mandag-fredag samlet og minst 50 seter lørdag -søndag samlet.

Rutetider:

De påkrevde flygingene skal korrespondere med flyruter Tromsø – Oslo v. v.

For de påkrevde flygingene gjelder dessuten følgende mandag-fredag:

- Første ankomst Tromsø skal være senest kl 09.30 og siste avgang Tromsø tidligst kl 18.00.
- Første avgang Tromsø skal være senest kl 11.30 og siste avgang Sørkjosen tidligst kl 17.00.

2.2.2 Kategori luftfartøy

Luftfartøy registrert for minst 15 passasjerer skal benyttes på de påkrevde flygingene.

Selskapene gjøres spesielt oppmerksom på tekniske og operative forhold som gjelder ved lufthavnene, herunder kort rullebane ved lufthavnene Hasvik, Hammerfest og Sørkjosen. For nærmere informasjon om dette, kontakt:

Luftfartstilsynet, Postboks 8050 Dep, 0031 OSLO, tlf. 23 31 78 00

2.3 Takster

- Maksimal normaltakst (fullt fleksibel) én vei skal i driftsåret som begynner 7. juli 2004 ikke overstige følgende beløp i NOK:

Hasvik – Tromsø	1260,-
Hasvik – Hammerfest	590,-
Sørkjosen – Tromsø	670,-

- For hvert påfølgende driftsår skal maksimaltakstene justeres 1. april innenfor rammen av konsumprisindeksen for 12-månedersperioden som avsluttes 15. februar samme år, som offentliggjort av Statistisk Sentralbyrå (<http://www.ssb.no/emner/08/02/10/kpi>).
- Luftfartsselskapet skal delta i de til enhver tid gjeldende ordninger for gjennomgangsprissystemer innenlands, herunder tilby samtlige rabatter som disse ordningene omfatter.
- Sosiale rabatter skal ytes i samsvar med gjeldende praksis.

2.4 *Kontinuitet*

Andelen innstilte flyginger som direkte kan tilskrives luftfartsselskapet, skal på årsbasis ikke overstige 1,5 % av planlagt antall flyginger i henhold til godkjent ruteplan.

2.5 *Samarbeidsordninger*

Ved gjennomføring av anbud, som begrenser adgangen til rutene omfattet av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste til ett selskap, gjelder disse bestemmelsene:

Takster:

- Alle gjennomgående takster til/fra andre flyginger skal tilbys på like vilkår for alle selskaper. Unntatt er gjennomgående takster til/fra øvrige flyginger utført av anbudsselskapet, forutsatt at taksten er høyst 40 % av fullt fleksibel takst
- Bonuspoeng fra lojalitets-/bonusprogrammer kan verken opptjenes eller tas ut på flygingene.

Vilkår ved overgang:

- Alle vilkårene operatøren har for overgang av passasjerer til og fra andre selskapers flyginger, herunder overgangstider og gjennomgående innsjekking av billetter og bagasje, skal være objektive og ikke-diskriminerende.

3. ANNET

Disse forpliktelsene erstatter forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste offentliggjort som (2) i *De europeiske fellesskaps tidende* nr. C 112 av 9. mai 2002, når det gjelder ruteflyging på strekningene Hasvik – Tromsø v. v., Hasvik – Hammerfest v. v. og Sørkjosen – Tromsø v. v.

4. OPPLYSNINGER

Ytterligere opplysninger kan fås ved henvendelse til:

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Telefon 22 24 83 53, telefaks 22 24 95 72

Hele dette dokumentet er for øvrig lagt ut på Internett:

<http://www.odin.dep.no/sd/norsk/aktuelt/anbud>

**Vedlegg til innføring 1 og 2 av forpliktelser til å yte offentlig tjeneste med hensyn til
ruteflyging i Norge**

**JUSTERING AV PRODUKSJON/ANTALL TILBUDTE SETER –
PRODUKSJONSJUSTERINGSKLAUSUL**

1. Formål med produksjonsjusteringsklausulen

Formålet med produksjonsjusteringsklausulen er å sikre at tilbudt kapasitet i antall seter fra operatøren justeres i tråd med vesentlige endringer i markedets etterspørsel. Når passasjertallet øker og overstiger etterfølgende definerte grenseverdier for den til enhver tid faktiske kabinfaktor, her definert som andelen belagte seter til enhver tid, *skal* operatøren øke antallet tilbudte seter. Operatøren *kan* på samme måte redusere antallet tilbudte seter når etterspørselen reduseres vesentlig. Se spesifiseringen i punkt 3 under.

2. Perioder for måling av kabinfaktor

Periodene da kabinfaktoren skal overvåkes og måles, er henholdsvis fra og med 1. januar til og med 30. juni, og fra og med 1. august til og med 30. november.

3. Vilkår for endring av tilbudt setekapasitet

3.1. Vilkår for økning av produksjon

3.1.1. Økning i produksjon/antall tilbudte seter *skal* finne sted når den gjennomsnittlige kabinfaktoren på enkeltstrekninger som inngår i flyginger omfattet av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste, er høyere enn 70 %. Når den gjennomsnittlige kabinfaktoren på disse strekningene overstiger 70 % i periodene nevnt i 2, skal operatøren senest fra og med oppstart av påfølgende IATA trafikkesong, øke produksjonen/antall tilbudte seter med minst 10 % på disse strekningene. Produksjonen/antall tilbudte seter skal økes slik at kabinfaktoren ikke overstiger 70 %.

3.1.2. Når produksjonen skal økes i forhold til ovennevnte, kan den nye produksjonen sikres ved bruk av luftfartøy med lavere setekapasitet enn spesifisert i det opprinnelige anbudet, hvis operatøren foretrekker dette.

3.1.3. For rutenettet omfattet av pålegg 1 av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste, skal behovet for produksjonsøkning vurderes i forhold til gjennomsnittlig kabinfaktor til og fra hver av følgende lufthavner: Kirkenes, Alta, Hammerfest og Vadsø.

3.2. Vilkår for reduksjon av produksjon

3.2.1. Reduksjon i produksjon/antall tilbudte seter *kan* finne sted når den gjennomsnittlige kabinfaktoren på enkeltstrekninger som inngår i flyginger omfattet av forpliktelse til å yte offentlig tjeneste, er lavere enn 35 %. Når den gjennomsnittlige kabinfaktoren på disse strekningene underskider 35 % i periodene nevnt i 2, *kan* operatøren redusere produksjonen/antall tilbudte seter med inntil 25 % på disse strekningene, fra første dag etter måleperiodens utløp.

3.2.2. For rutenettet omfattet av pålegg 1 av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste, skal behovet for produksjonsjusteringer nedad vurderes i forhold til gjennomsnittlig kabinfaktor til og fra hver av følgende lufthavner: Kirkenes, Alta, Hammerfest og Vadsø.

3.2.3. På strekninger med mer enn to daglige avganger i hver retning, skal reduksjon i utført produksjon i samsvar med 3.2.1 og 3.2.2 skje ved redusert antall avganger. Det kan gjøres unntak fra dette kravet dersom det benyttes luftfartøy med høyere setekapasitet enn det minimum som er spesifisert i forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste, hvor det da kan settes inn mindre luftfartøy, dog ikke med lavere setekapasitet enn den som er spesifisert som minimum i forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste.

- 3.2.4. På enkeltstrekninger som bare har én eller to daglige avganger i hver retning, kan reduksjon i produksjon bare skje ved bruk av luftfartøy med lavere setekapasitet enn spesifisert i forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste.

4. Framgangsmåte ved produksjonsendring

- 4.1. Samferdselsdepartementet har etter loven ansvaret for å godkjenne operatørens forslag til ruteplan, inkludert endringer i produksjon/antall tilbudte seter. Det henvises til Rundskriv N-8/97 fra Samferdselsdepartementet, som er lagt ved anbudsdokumentene.
- 4.2. Når produksjonen/antallet tilbudte seter skal økes i henhold til punkt 3.1, skal rutetidene for den nye produksjonen kunne anbefales både av operatøren og av berørte fylkeskommuner.
- 4.3. Hvis produksjonen/antallet tilbudte seter skal økes i henhold til punkt 3.1, og operatøren ikke kommer til enighet med berørte fylkeskommuner for sitt forslag til rutetider for ny produksjon/nye tilbudte seter i henhold til punkt 4.2, kan operatøren søke godkjenning for sitt forslag til rutetider for ny produksjon/nye tilbudte seter av Samferdselsdepartementet i henhold til punkt 4.1. Dette betyr ikke at operatøren kan anmode om godkjenning av forslag til rutetider som ikke inkluderer den påkrevde produksjonsøkningen. Det må foreligge vesentlige grunner for at Samferdselsdepartementet skal kunne godkjenne forslag til rutetider som avviker fra det de berørte fylkeskommuner har kunnet anbefale.

5. Uendret økonomisk kompensasjon ved endringer i produksjon

- 5.1. Økonomisk kompensasjon til operatøren forblir uendret når produksjonen skal økes i henhold til punkt 3.1.
- 5.2. Økonomisk kompensasjon til operatøren forblir uendret når produksjonen reduseres i henhold til punkt 3.2.

RUTEFLYGING**2003/EØS/61/03****Anbudsinnydelse kunngjort av Norge i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav d) i rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XIII nr. 64a (rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet) for ruteflyginger på strekninger i Finnmark og Nord-Troms****1. INNLEDNING**

I henhold til artikkel 4 nr 1 a) i Rådsforordning (EØF) nr 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet, har Norge besluttet å innføre forpliktelser til offentlig tjenesteytelse på regionale ruteflyginger per 7. juli 2004, som kunngjort i *De europeiske unions tidende* C 294 av 4.12.2003 og i EØS-tillegget nr. 61 av 4.12.2003.

Hvis intet luftfartsselskap innen to måneder fra anbudsfristen, jf. nr 12 i dette dokument, har dokumentert overfor Samferdselsdepartementet at det per 7. juli 2004 vil starte ruteflyginger i samsvar med den innførte forpliktelsen til offentlig tjenesteytelse for ett eller flere av anbudene som nevnt i nr 2 i dette dokument, uten å anmode om økonomisk kompensasjon eller markedsvern, har Norge besluttet å gjennomføre anbudsprosessen i samsvar med framgangsmåten i artikkel 4, nr 1 bokstav d) i nevnte forordning, hvorpå adgangen til det enkelte anbud nevnt i nr 2 skal avgrenses til ett luftfartsselskap fra 7. juli 2004.

2. HVA ANBUDSINNBYDELSEN OMFATTER

Innydelsen gjelder ruteflyginger i samsvar med de offentliggjorte forpliktelsene til offentlig tjenesteytelse på rutene angitt nedenfor, i tidsrommet 7. juli 2004 – 31. mars 2007.

Departementet tar forbehold om eventuelle endringer i forpliktelsene til offentlig tjenesteytelse som følger av et eventuelt vedtak om nedlegging av lufthavner. Endringene vil i så tilfelle meddeles alle selskaper som har fått tilsendt anbudsinnydelsen. Informasjonen vil også bli gjort tilgjengelig på: <http://www.odin.dep.no/sd/norsk/aktuelt/anbud/index-b-n-a.html>

Departementet tar forbehold om eventuelle endringer i forpliktelsen til offentlig tjenesteytelse som følge av endrede vilkår for godkjenning av lufthavnene m.v. Dersom slike endringer inntreffer før kontraktstildeling, kan departementet utlyse nytt anbud på det aktuelle ruteområdet.

Det er en forutsetning at anbudsselskapene setter seg nøye inn i de særlige forhold som gjør seg gjeldende for de aktuelle lufthavnene, herunder må selskapene rette seg etter de begrensninger knyttet til militær bruk av luftrommet som er gjeldende pr. dato for innlevering av anbudet/anbudene, jf. forskrift nr. 44 av 16.1.2003 om fleksibel bruk av luftrommet. Treningsområdenes areal og aktiviseringstidspunkt er offentliggjort i AIP Norge, ENR 5.2 og ENR 6.5. Nærmere informasjon om avtalen som er inngått mellom Luftforsvaret og Avinor i forbindelse med nevnte forskrift, kan fås ved henvendelse til Avinors hovedkontor, Wergelandsveien 1, 0032 Oslo.

Innydelsen omfatter ruteflyging på følgende områder:

Ruteområde 1

- Ruter mellom Kirkenes, Vadsø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg, Hammerfest og Alta
- Vardø – Kirkenes

Ruteområde 2

- Hasvik – Tromsø, Hasvik – Hammerfest, Sørkjosen – Tromsø

For ruteområde 2 gis luftfartsselskapene anledning til å sende inn anbud også på det vilkår at de blir

valgt for ruteområde 1 denne kunngjøringen. Anbyderne plikter da å tydeliggjøre den kompensasjon som kreves også for ruteområde 2 isolert, i tilfelle de blir valgt kun for dette.

3. ADGANG TIL Å GI ANBUD

Alle luftfartsselskaper som har en gyldig lisens i samsvar med rådsforordning (EØF) nr 2407/92 av 23. juli 1992 om lisenser til luftfartsselskaper, kan gi anbud.

4. ANBUDSPROSEDYRE

Anbudsinnydelsen skjer i henhold til artikkel 4 nr 1 bokstav d), e), f), g), h) og i) i rådsforordning (EØF) nr 2408/92.

For sent innkommende anbud og anbud som ikke er i samsvar med anbudsinnydelsen, vil bli avvist⁽¹⁾.

Samferdselsdepartementet forbeholder seg retten til å benytte etterfølgende forhandlinger dersom samtlige anbud er ukorrekte⁽²⁾, uakseptable⁽³⁾ eller uegnede. Slike forhandlinger skal være i samsvar med forpliktelsene til offentlig tjenesteytelse og uten at det foretas vesentlige endringer i de opprinnelige anbudsvilkårene⁽⁴⁾. Dersom etterfølgende forhandlinger ikke gir en akseptabel løsning⁽⁵⁾, forbeholder Samferdselsdepartementet seg retten til å avlyse anbudskonkurransen. Det kan i tilfelle bli utlyst nytt anbud på nye vilkår.

Samferdselsdepartementet forbeholder seg retten til å forkaste⁽⁶⁾ samtlige anbud dersom resultatet av konkurransen gir saklig grunn for det.

Anbyderen er forpliktet til å opprettholde sitt anbud til valg av anbyder er foretatt.

⁽¹⁾ Med avvisning menes at anbudet ikke tas opp til vurdering, jf. forskrift nr 256 av 15. april 1994 om gjennomføring av anbud i forbindelse med forpliktelse til offentlig tjenesteytelse §§ 9, 11 og 12:

§ 9. Særlig om for sent innkomne anbud

Anbud som kommer inn etter anbudfristens utløp, jf. § 6, skal avvises som for sent innkommet og returneres.

Dette gjelder likevel ikke anbud som kommer inn etter fristen, men før anbudsåpningen, dersom det tydelig fremgår av postsendingen at anbudet er postlagt så tidlig at det ved normal postgang burde vært kommet frem før fristen, eller vedkommende anbyder - før anbudsåpningen er foretatt - på grunnlag av kvittering fra statens postselskap har godtgjort dette.

Avvisningsvedtaket med begrunnelse skal innføres i anbudsprotokollen.

⁴ Endret ved forskrift 22 nov 1996 nr. 1082.

§ 11 Avvisning

1. Et anbud skal avvises dersom:

anbudet slik det fremstår ved anbudfristens utløp ikke oppfyller kravene for å delta i konkurransen, jf. § 3.

2. Et anbud kan etter nærmere vurdering avvises dersom:

- anbudet ikke inneholder alle de opplysninger og oppgaver som er forlangt,
- anbudet ikke oppgir behovet for kompensasjon slik som forutsatt i anbudsinnydelsen, jf. § 8 bokstav h),
- anbyderen ikke kan starte opp innen den i anbudsinnydelsen fastsatte frist, jf. § 8 bokstav p),
- anbudet oppgir behov for kompensasjon som er urimelig i forhold til den tjenesten som skal leveres og anbyder ikke kan oppgi fyllestgjørende grunn til dette.

Av anbudsprotokollen skal det fremgå hvilke anbud som blir avvist og grunnen til dette, jf. § 10 bokstav f).

§ 12. Kriterier for å utelukke anbydere

1. Oppdragsgiver kan ved utvelgelse av anbyder og ved tildeling av kontrakt utelukke anbydere:

- som er konkurs, under gjeldsforhandling eller under avvikling, eller som har innstilt sin virksomhet eller befinner seg i en tilsvarende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
- som er begjært konkurs, hvor det er begjært åpning av gjeldsforhandling eller begjært tvangsoppløsning eller annen lignende prosess med hjemmel i nasjonale lover og forskrifter,
- som ved en rettskraftig dom er kjent skyldig i straffbare forhold som angår den yrkesmessige vandel, d) som i sitt yrke har gjort seg skyldig i alvorlige forsømmelser mot faglige og etiske krav i vedkommende bransje, som er påvist ved metoder som oppdragsgiver kan forsvare,
- som ikke har oppfylt sine forpliktelser vedrørende innbetaling av skatter og avgifter i samsvar med lovbestemmelsene i den stat hvor han er etablert, eller i Norge,
- som har gitt grovt feilaktige opplysninger som svar på den informasjon som er krevd i medhold av §§ 8 og 13.

2. Når oppdragsgiveren krever bevis for at anbyderen ikke er i en situasjon som nevnt i nr. 1 bokstav a), b), c), e), eller f), kan etter oppdragsgivers skjønn følgende dokumenter godtas som tilstrekkelig bevis:

- når det gjelder bokstav a), b) eller c): utdrag fra strafferegister eller konkursregister. I mangel av dette, et tilsvarende dokument som viser at kravene er tilfredsstillt, utstedt av en retts- eller forvaltningsmyndighet i anbyderens hjemstat eller nåværende oppholdsstat,
- når det gjelder bokstav e) eller f): attest utstedt av vedkommende myndighet i den berørte stat

⁽²⁾ Jf. § 11 i forskrift av 15. april 1994 nr 256 om gjennomføring av anbud i forbindelse med forpliktelse til offentlig tjenesteytelse.

⁽³⁾ Jf. kapittel III nr 5.

⁽⁴⁾ Jf. forskrift av 25. april 1994 om gjennomføring av anbud i forbindelse med forpliktelser til offentlig tjenesteytelse § 4 nr 2.

⁽⁵⁾ Jf. forskrift av 25. april 1994 om gjennomføring av anbud i forbindelse med forpliktelser til offentlig tjenesteytelse § 11, og anbudsinnydelsens kapittel III nr 5.

⁽⁶⁾ Med forkaste menes at anbudskonkurransen avsluttes etter at innholdet i anbudet er vurdert.

5. TILDELING

- 5.1** Tildeling skal som hovedregel skje til det anbudet som medfører lavest kompensasjonsbehov for hvert av ruteområdene i anbudperioden. Dersom kompensasjonsbehovet for et ruteområde er gjort betinget av at anbyderen får tildelt et annet ruteområde, kan tildeling også skje til det anbudet som medfører det laveste totale kompensasjonsbehov.
- 5.2** Dersom tildeling ikke kan skje etter bestemmelsene i 5.1 fordi det foreligger anbud med identiske kompensasjonskrav, skal tildeling skje til det anbudet eller eventuelt til de kombinasjoner av anbud med høyest tilbudt antall seter for hvert enkelt av ruteområdene i anbudperioden.

6. ANBUD

De fullstendige anbudsdokumentene, sammen med pålegget om forpliktelser til offentlig tjenesteytelse, forskrift om gjennomføring av anbud i forbindelse med offentlig tjenesteytelse som implementerer rådsforordning (EØF) nr. 2480/92, artikkel 4), standardkontrakt og kalkyleskjema kan fås fritt tilsendt fra oppdragsgiver:

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Telefon: 22 24 83 53
Telefaks: 22 24 56 09

Dokumentasjonen er også tilgjengelig på Internett: <http://www.odin.dep.no/sd/norsk/aktuelt/anbud>

7. ØKONOMISK KOMPENSASJON

De innsendte anbud skal være i samsvar med kalkyleskjemaet som er inkludert i anbudsdokumentet, og eksplisitt angi den kompensasjonen i norske kroner som er nødvendig for den aktuelle rutebetjening fra oppstart til kontraktperiodens opphør, jf. avsnitt 9 under. Anbudene skal basere seg på prisnivået for første driftsår, som her er definert til å være 7. juli 2004-31. mars 2005, og brytes ned på/spesifiseres for det enkelte driftsår.

Den nøyaktige kompensasjonen for driftsårene som begynner 1. april 2005 og 1. april 2006, skal baseres på en driftsinntekts- og driftskostnadsjustering av anbudsbudsjettet. Disse justeringene skal være innenfor rammen av konsumprisindeksen for 12-månedersperioden som avsluttes 15. februar samme år, som offentliggjort av Statistisk Sentralbyrå (<http://www.ssb.no/emner/08/02/10/kpi>).

Operatøren beholder alle inntekter som virksomheten genererer, og er fullt ansvarlig for kostnadene. Dersom det i kontraktperioden inntreer vesentlige og uforutsette endringer i de forutsetningene som ligger til grunn for anbudsavtalen, kan det i samsvar med standardkontrakten kreves forhandlinger om revisjon av kontrakten.

8. TAKSTER OG RUTETIDER

Anbudene skal spesifisere takstene og betingelsene knyttet til disse. Takstene skal være i samsvar med de offentliggjorte forpliktelsene til offentlig tjenesteytelse.

Samferdselsdepartementet forbeholder seg retten til å endre departementets rundskriv N-8/97 om prosedyrer i forbindelse med ruteprogram og takster for ruteflygning i Norge.

9. KONTRAKTENS VARIGHET, ENDRING OG OPPHEVING

For alle anbudene skal kontrakten gjelde fra 7. juli 2004, og opphøre 31. mars 2007.

Det arbeid som er utført i henhold til kontrakten, skal gjennomgås sammen med luftfartsselskapet i løpet av de seks første ukene etter kontraktperiodens utløp.

Kontrakten må ikke endres med mindre forandringen er i samsvar med de offentliggjorte forpliktelsene til offentlig tjenesteytelse. Alle endringer av kontrakten skal inngå i en tilleggskontrakt.

10. MANGLENDE OVERHOLDELSE AV KONTRAKTEN

Ved vesentlig mislighold av kontrakten kan den heves med øyeblikkelig virkning av den annen part.

Med de begrensninger som følger av insolvenslovgivningen, kan Samferdselsdepartementet si opp kontrakten med øyeblikkelig virkning dersom operatøren blir insolvent, innleder gjeldsforhandlinger eller går konkurs. Samferdselsdepartementet kan likeledes si opp kontrakten i de andre tilfellene som omhandles i § 12 i Forskrift om gjennomføring av anbud i forbindelse med forpliktelse til offentlig tjenesteytelse, som er inkludert i anbudsdokumentene (<http://www.lovdatab.no/for/sf/sd/sd-19940415-0256.html>).

Dersom operatøren på grunn av force majeure eller andre forhold utenfor hans kontroll har vært ute av stand til å oppfylle trafikkopplegget etter kontrakten mer enn fire av de siste seks måneder, kan kontrakten sies opp med én måneds skriftlig varsel.

Samferdselsdepartementet kan si opp kontrakten med øyeblikkelig virkning dersom operatøren mister eller ikke får fornyet sin lisens.

Uavhengig av eventuelt erstatningskrav skal kompensasjonsbeløpet reduseres på grunnlag av det samlede antall flyginger som innstilles av grunner som direkte kan tilskrives luftfartsselskapet, dersom antall innstilte flyginger av slike grunner i løpet av et driftsår overstiger 1,5 % av det planlagte antall flyginger i henhold til godkjent ruteplan.

11. SELSKAPSKODER

Flygingene kan ikke bære andre selskapskoder enn anbyderens, og kan ikke inngå som del av "code-sharing"-ordninger.

12. INNSENDING AV ANBUD

Anbudene må sendes med rekommandert post med mottakerkvittering, idet poststempelets dato er avgjørende som bevis for avsendelsen, eller det kan leveres personlig mot kvittering, til:

Samferdselsdepartementet
Akersgata 59 (besøksadresse)
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

ikke senere enn 5.1.2004, kl 15.00 (lokal tid).

Alle anbud må innsendes i 3 – tre – eksemplarer.

13. GYLDIGHETEN AV ANBUDENE

De utlyste anbudene er gyldige bare dersom intet EØS-luftfartsselskap som kan få tillatelse til å utøve trafikkrettigheter, innen to måneder fra anbudsfristens utløp, jf. nr. 12 i dette dokument, har dokumentert overfor Samferdselsdepartementet at det per 7. juli 2004 vil starte ruteflyginger i samsvar med de innførte forpliktelser til offentlig tjenesteytelse for ett eller flere av anbudene som nevnt i nr 2 i dette dokument, uten å anmode om økonomisk kompensasjon eller markedsvern.

EFTA-DOMSTOLEN

**Søksmål anlagt 18. september 2003 av Transportbedriftenes
Landsforening og Nor-Way Bussekspress mot EFTAs overvåkningsorgan**

2003/EØS/61/04

(Sak E-3/03)

Et søksmål mot EFTAs overvåkningsorgan ble anlagt for EFTA-domstolen 18. september 2003 av Transportbedriftenes Landsforening og Nor-Way Bussekspress AS, representert ved advokat Jan Magne Langseth og advokatfullmektig Gro Bergeius Andersen fra Advokatfirmaet Schjødt, Dronning Mauds gt. 11, 0201 Oslo

Saksøkerne nedlegger påstand om at Domstolen skal:

1. oppheve EFTAs overvåkningsorgans vedtak av 16. juli 2003 i sak 140/03/COL, og
2. pålegge EFTAs overvåkningsorgan å betale saksomkostningene.

Saksøkerne anfører at EFTAs overvåkningsorgans vedtak i sak 140/03/COL er preget av manglende begrunnelser, uriktig bedømmelse av fakta, åpenbare vurderingsfeil og feil ved anvendelsen av statsstøttebegrepet i EØS-avtalen, samt at EFTAs overvåkningsorgan blant annet har:

- unnlatt å følge samrådsprosedyren fastsatt i overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 2,
- anvendt artikkel 5 nr. 1 i direktiv 92/82/EØF, som ikke er en del av EØS-avtalen,
- anvendt EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 feil, og avgjort at den norske konsesjonsordningen for rutetransport utgjør statsstøtte ved å anvende rådsforordning 1191/69, endret ved rådsforordning 1893/91, og
- unnlatt å anvende EØS-avtalens artikkel 59.

EF-ORGANER

KOMMISJONEN

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. COMP/M.3288 - TNK-BP/Sibneft/Slavneft JV)**

2003/EØS/61/05

Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte

1. Kommisjonen mottok 20. november 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket TNK-BP, som kontrolleres av det britiske foretaket BP plc ("BP"), det luxembourgske foretaket Alfa Finance Holding SA ("Alfa"), det amerikanske foretaket Access ("Access"), som tilhører foretaket AI Petroleum Holdings LLC, og det Bahamas-registrerte foretaket Renova ("Renova"), sammen med det russiske foretaket Sibneft ("Sibneft"), ved kjøp av aksjer overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det russiske foretaket Slavneft ("Slavneft").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - TNK-BP: utvinning, produksjon, raffinering og markedsføring av råolje og naturgass, handel med råolje og raffinerte produkter, produksjon og markedsføring av raffinerte produkter, petrokjemikalier og smøremidler,
 - BP: utvinning, produksjon og markedsføring av råolje og naturgass, raffinering, markedsføring, forsyning og transport av olje, petrokjemikalier og tilhørende produkter, solenergi,
 - Alfa: interesser innen olje, kommersiell investeringsvirksomhet, handel med forbruksvarer, telekommunikasjon, forsikring, detaljsalg og bearbeiding av næringsmidler,
 - Access: interesser innen olje, aluminium, kull, bankvirksomhet og telekommunikasjon,
 - Renova: interesser innen olje, aluminium, kull og bankvirksomhet,
 - Sibneft: utvinning, produksjon, raffinering og markedsføring av råolje og naturgass, petrokjemikalier,
 - Slavneft: utvinning, produksjon og raffinering av råolje samt markedsføring og levering av olje og raffinerte produkter.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽³⁾.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 288 av 29.11.2003. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.3288 – TNK-BP/Sibneft/Slavneft JV, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition,
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

⁽³⁾ EFT C 217 av 29.7.2000, s. 32.

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak nr. COMP/M.3331 – KKR/MTU)**

2003/EØS/61/06

Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte

1. Kommissjonen mottok 24. november 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket Kohlberg Kravis Roberts & Co., L.P. ("KKR", USA) ved kjøp av aksjer overtar kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over foretaket MTU Aero Engines GmbH ("MTU", Tyskland).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - KKR: investeringsforetak,
 - MTU: flymotorer, vedlikehold av flymotorer og industrielle gassturbiner.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽³⁾.
4. Kommissjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 288 av 29.11.2003. Merknadene sendes til Kommissjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.3331 – KKR/MTU, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition,
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

⁽³⁾ EFT C 217 av 29.7.2000, s. 32.

Melding i henhold til EF-traktatens artikkel 95 nr. 4 og 5**2003/EØS/61/07****Anmodning om tillatelse til å innføre nasjonale bestemmelser som avviker fra et harmoniseringstiltak i Fellesskapet**

Kommisjonen mottok 23. september 2003 melding fra Republikken Østerrike om planlagte regionale bestemmelser angående "Salzburgs lov om forbud mot genteknologi", som republikken anser det for nødvendig å innføre som et unntak fra bestemmelsene i europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/18/EF om utsetting i miljøet av genmodifiserte organismer⁽¹⁾. Kommisjonen mottok Østerrikes melding 24. september 2003.

EF-traktatens artikkel 95 nr. 4 fastsetter at en medlemsstat som etter at Rådet eller Kommisjonen har truffet et harmoniseringstiltak, finner det nødvendig å opprettholde nasjonale bestemmelser som er begrunnet i viktige hensyn omhandlet i artikkel 30 eller som gjelder miljøvern eller vern av arbeidsmiljøet, skal underrette Kommisjonen om bestemmelsene samt om grunnene for å opprettholde dem.

EF-traktatens artikkel 95 nr. 5 fastsetter at en medlemsstat som etter at Rådet eller Kommisjonen har truffet et harmoniseringstiltak, finner det nødvendig å innføre nasjonale bestemmelser som bygger på nye vitenskapelige bevis angående miljøvern eller vern av arbeidsmiljøet, og som er begrunnet i et særlig problem som er oppstått for vedkommende medlemsstat etter at harmoniseringstiltaket er truffet, skal underrette Kommisjonen om bestemmelsene samt om grunnene for å innføre dem.

EF-traktatens artikkel 95 nr. 6 fastsetter at Kommisjonen innen seks måneder etter underretningen skal godkjenne eller forkaste vedkommende nasjonale bestemmelser etter å ha undersøkt hvorvidt de er et middel til vilkårlig forskjellsbehandling eller en skjult hindring for handelen mellom medlemsstatene, og hvorvidt de utgjør en hindring for det indre markedes virkemåte.

Kommisjonen minner de interesserte parter om at eventuelle merknader til meldingen vil bli tatt i betraktning bare dersom de er Kommisjonen i hende innen en måned etter at dette ble offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* C 278 av 20.11.2003. Kommisjonen forbeholder seg retten til å oversende Republikken Østerrike alle merknader den måtte motta.

Nærmere opplysninger om meldingen kan fås ved henvendelse til:

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
Abteilung C2/1
A-1010 Wien, Stubenring 1
Tlf.: (+43-1) 711 00 58 96
Faks: (+43-1) 715 96 51 eller (+43-1) 712 06 80

E-post: post@tbt.bmwa.gv.at

Kommisjonens kontaktperson:

Hervé Martin
European Commission
Directorate General Environment
Unit C4
BU5 02/137
B-1049 Brussel
Tlf.: (+32-2) 296 54 44
Faks: (+32-2) 299 10 67

E-post: herve.martin@cec.eu.int

Se EUT C 278 av 20.11.2003 for nærmere opplysninger.

⁽¹⁾ EFT L 106 av 17.4.2001, s. 1.

Melding om betegnelser på kvalifikasjoner innen medisinske spesialiteter**2003/EØS/61/08**

I henhold til rådsdirektiv 93/16/EØF om å lette den frie bevegelse for leger og om gjensidig godkjenning av deres diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis, nylig endret ved direktiv 2001/19/EF, særlig artikkel 42a, skal medlemsstatene underrette Kommisjonen om de lover og forskrifter de vedtar med hensyn til tildeling av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis på områder som omfattes av direktivet. Kommisjonen skal på egnet måte offentliggjøre i *Den europeiske unions tidende* de betegnelser som er vedtatt av medlemsstatene på de aktuelle kvalifikasjoner og eventuelt på de tilsvarende yrkestitler.

Republikken Portugal og Kongeriket Nederland har meldt betegnelser som skal endres for disse medlemsstatene i listen over medisinske spesialiteter.

I vedlegg C til direktiv 93/16/EØF, endret ved direktiv 2001/19/EF, gjøres følgende endringer:

1. Under indremedisin skal angivelsen for Nederland lyde:
"Interne geneeskunde".
2. Under gastroenterologi skal angivelsen for Nederland lyde:
"Leer van maag-darm-leverziekten".
3. Under samfunnsmedisin skal angivelsen for Portugal lyde:
"Saúde pública".
4. Under overførbare sykdommer skal angivelsen for Portugal lyde:
"Infeciologia".
5. Under kjevekirurgi (grunnutdanning som lege) skal angivelsen for Portugal lyde:
"Cirurgia maxilo-facial".

Informasjonsprosedyre – tekniske forskrifter

2003/EØS/61/09

Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester (EFT L 204 av 21.7.1998, s. 37, og EFT L 217 av 5.8.1998, s. 18).

Meldinger om forslag til tekniske forskrifter mottatt av Kommisjonen

Referanse ⁽¹⁾	Tittel	Stillstandsperioden på tre måneder utløper ⁽²⁾
2003/0407/IRL	Utkast til forskrifter om røyking (forbud) (endring) 2003	4.2.2004
2003/0408/D	Supplerende tekniske kontraktsvilkår og retningslinjer for trepleie- og tresaneringsarbeider i forbindelse med veianlegg	5.2.2004
2003/0409/F	Erklæring om brannmotstandsdyktighet i produkter, byggevarer og byggverk	5.2.2004
2003/0410/B	Ministeriell erklæring om endring av vedlegget til kongelig dekret av 29. august 1997 om produksjon og markedsføring av næringsmidler som er laget av planter eller plantepreparater eller som inneholder slike	6.2.2004
2003/0411/A	Endring av særordningen vedtatt 5. oktober 1993 og siste gang utvidet 19. mars 2002 i henhold til § 55 i Niederösterreichs lov om boligstøtte, sammenholdt med § 9 i Niederösterreichs erklæring om boligstøtte 1990 for å fremme installeringen av solenergi- og varmepumpeanlegg samt fotovoltaiske anlegg	⁽⁴⁾
2003/0412/I	Teknisk forskrift for minstekravene til utforming, oppføring og drift av konstruksjoner og distribusjonsanlegg samt direkte linjer for naturgass med en maksimal tetthet på 0,8	9.2.2004
2003/0413/P	Lovgivning om hurtiggående fritidsbåter	9.2.2004
2003/0414/IRL	Utkast til forskrift om røyking (forbud) (endring) (nr. 2) 2003	16.2.2004
2003/0415/D	Retningslinjer om brannsikkerhetstekniske krav til særlig brannhemmende bygningsdeler i trekonstruksjoner	16.2.2004

⁽¹⁾ År - registreringsnummer - opprinnelsesmedlemsstat.

⁽²⁾ I denne perioden kan forslaget ikke vedtas.

⁽³⁾ Ingen stillstandsperiode ettersom Kommisjonen har godkjent at det er grunn til å treffe hastevedtak.

⁽⁴⁾ Ingen stillstandsperiode ettersom tiltaket berører tekniske spesifikasjoner eller andre krav forbundet med skatte- eller finanstiltak; jf. artikkel 1 nr. 11 annet ledd tredje strekpunkt i direktiv 98/34/EF.

⁽⁵⁾ Informasjonsprosedyren avsluttet.

Kommisjonen viser til Domstolens dom av 30. april 1996 i sak C-194/94 (CIA Security, ECR I, s. 2201). Ifølge Domstolens utlegning skal artikkel 8 og 9 i direktiv 83/189/EØF tolkes slik at enkeltpersoner kan påberope seg disse artiklene overfor nasjonale domstoler, som plikter å avvise anvendelse av nasjonale tekniske forskrifter som ikke er meldt i samsvar med direktivet.

Dommen bekrefter Kommisjonens melding av 1. oktober 1986 (EFT C 245 av 1.10.1986, s. 4).

Manglende overholdelse av meldingsplikten medfører derfor at de berørte tekniske forskrifter ikke får anvendelse, og følgelig ikke kan gjøres gjeldende overfor enkeltpersoner.

Mer informasjon om meldingsprosedyren kan fås ved henvendelse til:

European Commission
 DG Enterprise, Unit F1
 B-1049 Brussel
 E-post: Dir83-189-Central@cec.eu.int
 Vevside: <http://europa.eu.int/comm/enterprise/tris/>

Ytterligere opplysninger om meldingene kan fås ved henvendelse til de nasjonale avdelinger som er oppført på følgende liste:

**LISTE OVER NASJONALE AVDELINGER MED ANSVAR FOR HÅNDTERINGEN AV
DIREKTIV 98/34/EF**

BELGIA

BELNotif
Qualité et sécurité
SPF Économie, PME, Classes moyennes et Énergie
NG III – 4ème étage
Boulevard du Roi Albert II/Koning Albert II-laan 16
B-1000 Bruxelles/Brussel

Vevside: <http://www.mineco.fgov.be>

Melle P. Descamps
Tlf.: (+32 2) 206 46 89
Faks: (+32 2) 206 57 46
E-post: belnotif@mineco.fgov.be

DANMARK

ERHVERVS- OG BOLIGSTYRELSEN
Dahlerups Pakhus
Lagelinie Allé 17
DK-2100 København Ø (OE)

Vevside: <http://www.ebst.dk>

Laila Østergren
Tlf.: (+45) 35 46 66 89 (direkte)
Faks: (+45) 35 46 62 03
E-post: Laila Østergren: loe@ebst.dk
Birgitte Spühler Hansen: bsh@ebst.dk
Felles adresse for meldinger: noti@ebst.dk

TYSKLAND

BUNDESMINISTERIUM FÜR WIRTSCHAFT UND
ARBEIT
REFERAT XA2
Scharnhorststraße 34-37
D-10115 Berlin

Vevside: <http://www.bmwa.bund.de>

Frau Christina Jäckel
Tlf.: (+49 30) 20 14 63 53
Faks: (+49 30) 20 14 53 79
E-post: infonorm@bmwa.bund.de

HELLAS

Ministry of Development
General Secretariat of Industry
Michalacopoulou 80
GR-115 28 Athens
Tlf.: (+30 1) 778 17 31
Faks: (+30 1) 779 88 90

ELOT
Acharnon 313
GR-11145 Athens

k. E. Melagrakis
Tlf.: (+30 1) 212 03 00
Faks: (+30 1) 228 62 19
E-post: 83189in@elot.gr

SPANIA

Ministerio de Asuntos Exteriores
Secretaría de Estado de Asuntos Europeos
Dirección General de Coordinación del Mercado Interior y
otras
Políticas Comunitarias
Subdirección General de Asuntos Industriales, Energéticos, de
Transportes y Comunicaciones y Medio Ambiente
C/Padilla 46, Planta 2ª, Despacho: 6276
E-28006 Madrid

Doña Ester Pérez Peláez
Tlf.: (+34-91) 379 84 64
Faks: (+34-91) 379 84 01
E-post: d83-189@ue.mae.es

FRANKRIKE

Direction générale de l'Industrie, des Technologies de
l'Information
et des Postes (DiGITIP)
Service des politiques d'innovation et de compétitivité (SPIC)
Sous-direction de la normalisation, de la qualité et de la
propriété
industrielle (SQUALPI)
DiGITIP 5
12, rue Villiot
F-75572 Paris Cedex 12

Melle Suzanne Piau
Tlf.: (+33 1) 53 44 97 04
Faks: (+33 1) 53 44 98 88
E-post: suzanne.piau@industrie.gouv.fr

Melle Françoise Ouvrard
Tlf.: (+33 1) 53 44 97 05
Faks: (+33 1) 53 44 98 88
E-post: francoise.ouvrard@industrie.gouv.fr

IRLAND

NSAI
Glasnevin
IRL-Dublin 9

Mr Tony Losty
Tlf.: (+353 1) 807 38 80
Faks: (+353 1) 807 38 38
E-post: lostyt@nsai.ie

ITALIA

Ministero delle attività produttive
Dipartimento per le imprese
Direzione Generale per lo sviluppo produttivo e la
competitività
Ufficio F1 – Ispettorato tecnico dell'industria
Via Molise 2
I-00187 Roma

Vevside: <http://www.minindustria.it>

Sig. V. Correggia
Tlf.: (+39) 06 47 05 22 05
Faks: (+39) 06 47 88 78 05
E-post: vincenzo.correggia@minindustria.it

Sig. E. Castiglioni
Tlf.: (+39) 06 47 05 26 69
Faks: (+39) 06 47 88 77 48
E-post: enrico.castiglioni@minindustria.it

LUXEMBOURG

SEE — Service de l'Énergie de l'État
34, avenue de la Porte-Neuve
BP 10
L-2010 Luxembourg

M. J.P. Hoffmann
Tlf.: (+352) 46 97 46 1
Faks: (+352) 22 25 24
E-post: see.direction@eg.etat.lu

NEDERLAND

Ministerie van Financiën
Belastingdienst/Douane Noord
Team bijzondere klantbehandeling
Centrale Dienst voor In- en uitvoer
Engelse Kamp 2
Postbus 30003
NL-9700 RD Groningen

Dhr. Ebel Van der Heide
Tlf.: (+31 50) 523 21 34

Mw. Hennie Boekema
Tlf.: (+31 50) 523 21 35

Mw. Tineke Elzer
Tlf.: (+31 50) 523 21 33
Faks: (+31 50) 523 21 59

Felles e-post: Enquiry.Point@tiscali-business.nl
Enquiry.Point2@tiscali-business.nl

ØSTERRIKE

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
Abteilung C2/1
Stubenring 1
A-1010 Wien

Vevside: <http://www.bmwa.gv.at>

Frau Brigitte Wikgolm
Tlf.: (+43 1) 711 00 58 96
Faks: (+43 1) 715 96 51 eller (+43 1) 712 06 80
E-post: post@tbt.bmwa.gv.at

PORTUGAL

Instituto Português da Qualidade
Rua Antonio Gião, 2
P-2829-513 Caparica

Vevside: <http://www.ipq.pt>

Miranda Ondina
Tlf.: (+351 21) 294 82 36 / 81 00
Faks: (+351 21) 294 82 23
E-post: MOndina@mail.ipq.pt

FINLAND

Kauppa- ja teollisuusministeriö
(Ministry of Trade and Industry)
Besøksadresse: Aleksanterinkatu 4
FIN-00171 Helsinki

og
Ratakatu 3
FIN-00120 Helsinki

Postadresse:
PO Box 32
FIN-00023 Government

Vevside: <http://www.ktm.fi>

Ms Heli Malinen
Tlf.: (+358 9) 1606 36 27
Faks: (+358 9) 1606 46 22
E-post: heli.malinen@ktm.fi

Ms Katri Amper

Felles e-post: maaraykset.tekniset@ktm.fi

SVERIGE

Kommerskollegium (National Board of Trade)
Box 6803
Drottninggatan 89
S-11386 Stockholm

Vevside: <http://www.kommers.se>

Kerstin Carlsson
Tlf.: (+46) 86 90 48 82 eller (+46) 86 90 48 00
Faks: (+46) 86 90 48 40 eller (+46) 83 06 759
E-post: kerstin.carlsson@kommers.se

Felles e-post: 9834@kommers.se

DET FORENTE KONGERIKE

Department of Trade and Industry
Standards and Technical Regulations Directorate 2
Bay 327
151 Buckingham Palace Road
London SW1 W 9SS

Vevside: <http://www.dti.gov.uk/strd>

Mr Philip Plumb
Tlf.: (+44 207) 215 15 64 / 14 88
Faks: (+44 207) 215 15 29
E-post: philip.plumb@tidv.dti.gov.uk
Felles e-post: 98-34@dti.gov.uk

EFTA - ESA

EFTAs overvåkningsorgan
Rue de Trèves 74
B-1040 Brussel

Vevside: <http://www.eftasurv.int>

Gunnar Thor Petursson
Tlf.: (+32 2) 286 18 71
Faks: (+32 2) 286 18 00
E-post: DRAFTTECHREGESA@eftasurv.int

EFTA
Goods Unit
EFTA Secretariat
Rue de Trèves 74
B-1040 Brussel

Vevside: <http://www.efta.int>

Kathleen Byrne
Tlf.: (+32 2) 286 17 34
Faks: (+32 2) 286 17 42
E-post: DRAFTTECHREGFEFTA@efta.int
kathleen.byrne@efta.int

TYRKIA

Undersecretariat of Foreign Trade
General Directorate of Standardisation for Foreign Trade
İnönü Bulvarı – Emek – Ankara

Vevside: <http://www.dtm.gov.tr>

Saadettin Doğan
Tlf.: (+90 312) 212 88 00 / 20 44
(+90 312) 212 88 00 / 25 65
Faks: (+90 312) 212 87 68
E-post: dtsabbil@dtm.gov.tr